

КЫРГЫЗ ТИЛИ

(окутуу орус, өзбек, тажик тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн)

11-класс

№5 вариант

№1. Багыныңкы сүйлөмдүн түрүн белгилеңиз.

Айбек чет өлкөдөн билим алуу үчүн, англис тилин өздөштүрө баштады.

- а) Максат багыныңкы сүйлөм
в) Шарттуу багыныңкы сүйлөм
б) Себеп багыныңкы сүйлөм
г) Карама-каршы багыныңкы сүйлөм.

№2. Себеп багыныңкы сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Билим кайда болсо, өнөр ошол жерде болот.
б) Алдейлеп баккан эне үчүн, арнаймын ушул өмүрдү.
в) Алар келгенден кийин, мугалим жаңы теманы түшүндүрдү.
г) Жол тайгак болгондуктан, алар өтө кеч келди.

№3. Карама-каршы багыныңкы сүйлөмдүн баш сүйлөмүн белгилеңиз.

Кумурска өзү кичине болсо да, анын күчү тоо аңтарат.

- а) Кумурска өзү кичине болсо да
в) өзү кичине болсо да, күчү тоо
б) өзү кичине болсо да, күчү аңтарат
г) анын күчү тоо аңтарат

№4. Толук сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Чабан болуу ардактуу бирок.
в) Жоокерлер катарга тизилишти.
б) Силер келгениңер менен.
г) Эң коркоктор турбайбы.

№5. Кемтик сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Жаш балдар кайда?
б) Баары кечеге кетишти.
в) Алар канчада келишет?
г) Алтымыш бештей.

№6. Диалог мүнөздүү стилди белгилеңиз.

- а) жазуу
в) оозеки жана көркөм
б) илимий
г) сүйлөшүү, ой жүгүртүү

№7. Сүйлөмдүн стилин белгилеңиз.

Урматтуу Бек Аманович! Сизди сүрөт музейинин ачылышына чакырабыз.

- а) сүйлөшүү
в) расмий-иштиктүү
б) көркөм
г) илимий

№8. Бир өңчөй баяндооч катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Алар короону, бакчаны тазалашты.
в) Марат орусча да, кыргызча да сүйлөйт.
б) Сабакта биз жазабыз, окуйбуз, которобуз.
г) Бакчада ак, сары, кызыл гүлдөр өсөт.

№9. Мезгил бышыктооч катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Белек күрөшкө катышат.
в) Кечинде үйдө болдук.
б) Максат комуз чертет.
г) Узун бойлуу жигит экен.

№10. Бир өңчөй толуктооч катышкан сүйлөмдү белгилеңиз.

- а) Үсөн, китебинди, дептеринди унутпай жүр.
б) Арсен сылык, тартиптүү окуучу.
в) Эмир, Болот сабакка мыкты даярданышты.
г) Бектурсун алдыңкы, зээндүү бала.

№11. Кемтик сүйлөмдү белгилениз.

- а) Жакшы иш үчүн жалгыз акыл аздык кылат.
- б) Кыргызстандын тоолору бийик жана кооз.
- в) Бүткөн бою ысып, жөөлүп чыгат.
- г) Мүмкүн, иним, сен да кызматкер болорсуң.

№12. Жалаң сүйлөмдү белгилениз.

- а) Чоң атамдар келишеби?
- б) Эртең күн ысык болот.
- в) Таенем коноктон келди.
- г) Китепти унутпай ала кел.

№13. Жайылма сүйлөмдү белгилениз.

- а) Кыздар, балдар жарыша баштады.
- б) Биз ойнодук, жүгүрдүк, секирдик.
- в) Силер угуп жатасыңар.
- г) Алар да кечеге кечикпей келишти.

№14. Сүйлөмдүн түрүн белгилениз.

Эми күндөн–күнгө көбүрөөк басууга туура келет.

- а) бир тутумдуу жактуу сүйлөм
- б) эки тутумдуу сүйлөм
- в) бир тутумдуу баяндоочтуу сүйлөм
- г) бир тутумдуу жаксыз сүйлөм

№15. Бир тутумдуу сүйлөмдү белгилениз.

- а) Кызым сүйүнүп Исаны куттуктады.
- б) Ааламда калкылдап учуп баратабыз.
- в) Калың кардын бетинде издер жатат.
- г) Тогуз-Булак – малга эң жайлуу жер.

№16. Татаал сүйлөмдү максат багыныңкы сүйлөм менен толуктаңыз.

_____, *Анарбай карыя бээлерин короого айдап келди.*

- а) Жаш кулундарга жел тийген себептен, ...
- б) Жаш кулундар ооруп калгандыктан, ...
- в) Жаш кулундарга жел тийбесин деп, ...
- г) Жаш кулундар ооруп калганы үчүн, ...

№17. Тең байланыштагы татаал сүйлөмдү белгилениз.

- а) Эгер Эрназар эртең келе ала турган болсо, Мээрим үйүндө болуп турсунчу.
- б) Кумурска өзү кичинекей болсо да, анын күчү тоо томкорот.
- в) Гүлдөрдө жыпар жыттуу заттар болот, алардын молекулалары абага тарайт.
- г) Баласын дарыгерге көрсөтөйүн деп, Асел №3 шаардык ооруканага келди.

№18. Сан-өлчөм багыныңкы сүйлөмдү белгилениз.

- а) Аракет кылса да, ырды жатка айта албай койду.
- б) Мезгилдин түн ортосу болуп калганы билинди.
- в) Адам канча көп окуса, ал ошончо көптү билет.
- г) Биздин бирден-бир аракетибиз ушул болмокчу.

№19. Атоочтук катышкан сүйлөмдү белгилениз.

- а) Уздар боз үйдүн боо-чууларын атайын жасашат.
- б) Өлкөнү өнүктүрүү үчүн ар түрдүү сунуштар каралды.
- в) Кара дөө аң уулап жүрүп, Семетейди көрүп калат.
- г) Ардагерлерге берилүүчү белектер даярдалды.

№20. Асты сызылган сөздүн грамматикалык категориясын белгилениз.

Ата-энесин урматтоо – ар бир адамдын парзы.

- а) атоочтук
- б) негизги этиш
- в) кыймыл атооч
- г) чакчыл

Текстти окуп, сүйлөмдөрдү толуктаңыз.

Ала-Арча табият паркы

Ала-Арча табият паркы Бишкек шаарынын түштүк тарабында 30 километр алыстыкта жайгашкан. Ала-Арча капчыгайынан орун алган. Жери тоолуу, аскалуу келип, чокулары өтө тик, капчыгайлары кууш.

Ала-Арча жанаша жаткан капчыгайлардан табигый шарты боюнча бир топ айырмаланат. Ал бийик жана кооз чокулары, көк мөңгүлөрү, шаркыратмасы менен өзүнө тартып турат. Сейрек кездешүүчү дарактар менен бадалдар, дарылык касиети бар чөптөр да мол кездешет. Кыргызстандын Кызыл китебине катталган өсүмдүктөрдүн он түрү бар. Табият паркы айбанаттарга да бай. Сүт эмүүчүлөрдүн 26, канаттуулардын 160тан ашык түрү кездешет. Ала-Арча табият паркы аймактын табиятын коргоо жана калктын эс алуусун уюштуруу максатында түзүлгөн. Бул жерге жыл сайын өлкөбүздүн булуң-бурчунан жана чет өлкөлөрдөн миңдеген туристтер менен меймандар келип турушат.

№21. Ала-Арча табият паркы борбор шаардын ___ жагында орун алган.

- а) түндүк   б) батыш   в) чыгыш   г) түштүк

№22. Ала-Арча табият паркы ___ шаарынан алыс эмес.

- а) Нарын   б) Каракол   в) Баткен   г) Бишкек

№23. Ала-Арча табият паркына элдер ___ эс алганы барып турушат.

- а) ысыкта   б) кышында   в) жыл бою   г) түнү бою

№24. Ала-Арча табият паркында Кызыл китепте _____ өсүмдүктөр өсөт.

- а) катталган   б) салынган   в) окулган   г) басылган

№25. Ала-Арча башка капчыгайлардан _____ менен айырмаланат.

- а) жолунун узундугу   б) элинин саны
в) табигый шарты   г) жолунун тардыгы

№26. Табиятка аяр _____ жасайлы!

- а) мамиле   б) байланыш   в) коргоо   г) сактоо

№27. Ала-Арчага эс алуучулар _____ келишет.

- а) кээде гана   б) быйыл   в) былтыр   г) жыл сайын

№28. Ала-Арчага _____ келишет.

- а) уюштурууга   б) эс алганы   в) кездешкени   г) жолугушууга

№29. Табият менен таттуу мамиледе болуу – ___.

- а) таттуу тамактарды жакшы көрүү   б) табиятты сүйүү жана аны коргоо
в) тоого таттуу тамак алып баруу   г) тоого чыкканды жакшы көрүү

№30. Жаратылышты ... – ар бир адамдын милдети.

- а) кароо   б) көрүү   в) коргоо   г) багуу

Тесттин аягы!

Кыргыз тили (окутуу башка тилде жүргүзүлгөн мектептер үчүн) боюнча тесттерди баалоо критерийлери

Кыргыз тили (окутуу башка тилде жүргүзүлгөн мектептер үчүн) боюнча 9-11-класстар үчүн түзүлгөн тесттин негизги милдети окуучулардын аралыктан өздөштүргөн билимин жана учурдагы жетишкендиктерин баалоо болуп саналат.

1. 9-11-класстын окуучулары үчүн түзүлгөн тест – **“берилген 4 варианттын ичинен 1 гана туура жоопту тандоо”** форматындагы 30 тапшырмадан турат.
2. Тест орто кыйындыктагы тапшырмаларды камтыйт.
3. Ар бир туура аткарылган тапшырма 1 балл менен бааланат.
4. Жалпы тестке максималдуу 30 балл берилет.
5. **Бардыгы: 30 тест тапшырма – 30 балл.**
6. Алган баллдарды 5 баллдык тутумга которуу шкаласы төмөндөгүдөй :

	Балл	Баа
	13 баллдан аз	"2"
	14-17 балл	"3"
	18-22 балл	"4"
	23-30 балл	"5"